

12. 1. 2005

ID: 30268

Nesouhlas se zpětvzetím žaloby

Vážné důvody, které ve smyslu ustanovení § 208 věty druhé Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000 opodstatňují nesouhlas se zpětvzetím žaloby (a obdobně to platí i podle nyní platného ustanovení § 222a odst.2 o.s.ř.), zpravidla spočívají v tom, že žalovaný nebo jiný účastník řízení má právní nebo jiný (morální, procesně ekonomický apod.) zájem na tom, aby o žalobě bylo meritorně rozhodnuto. Vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby však nemůže mít žalovaný nebo jiný účastník řízení tehdy, jestliže v řízení vymáhaný nárok žalobce byl již mimosoudně (dobrovolně) splněn (uspokojen) či jinak zanikl, jestliže žalobce uplatnil v řízení před soudem promlčený nárok nebo jestliže došlo k mimosoudnímu vyřešení sporu nebo jiné právní věci platnou dohodou účastníků.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 371/2003, ze dne 20.8.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce JUDr. A. J. jako správce konkursní podstaty C., akciové společnosti v likvidaci, zastoupeného advokátem, proti žalovanému Ing. B. H., zastoupeného advokátem, o 1.029.201,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 9 C 118/95, o dovolání žalovaného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. ledna 2003 č.j. 16 Co 317/2002-294, tak, že usnesení městského soudu v Praze se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce C., akciová společnost, se domáhal, aby mu žalovaný zaplatil 1.029.201,- Kč se 17% úrokem z prodlení od 27.3.1995 do zaplacení. Žalobu odůvodnil zejména tím, že žalovaný byl u žalobce zaměstnán jako vedoucí sekce - referátu 1012 v obchodní skupině 1000. V průběhu roku 1992 uzavřel žalobce se společností T., š.p. se sídlem v R., celkem 23 kupních smluv na dodávky bavlněných lůžkových textilií v celkové nákupní ceně 15.607.680,- Kč, a v návaznosti na tyto dodávky "měl nasmlouvanu realizaci dodávek tohoto zboží ve franco cenách v úhrnné výši 16.636.881,- Kč". Žalovaný "ve snaze získat pro sebe obchodní síť žalobce" uzavřené kupní smlouvy "stornoval", v důsledku jeho jednání přestali zahraniční zástupci při objednávání výrobků T. š.p. jednat se žalobcem a navazovali obchodní kontakty s firmou B. s.r.o., jejímž jediným zakladatelem, společníkem a statutárním orgánem byl žalovaný, případně přímo se samotným výrobcem T. š.p. V důsledku jednání žalovaného vznikla žalobci škoda ve výši 1.029.201,- Kč, spočívající v rozdílu mezi kupní cenou, za niž bylo zboží nakoupeno, a franco cenami, za které mělo být realizováno. Žalobce je přesvědčen, že uvedená škoda spočívající v ušlém zisku mu náleží v celém rozsahu, neboť žalovaný úmyslně zrušil kupní smlouvy, aby v nově sjednaných kupních smlouvách nastoupila na místo žalobce jeho firma B. s.r.o., popřípadě přímo T. š.p. jako prodávající.

Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 27.11.1996 č.j. 9 C 118/95-52 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 30.020,- Kč "na účet" advokáta. Dospěl k závěru, že žalobce neprokázal splnění předpokladů pro vznik odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli ve smyslu ustanovení § 172 zák. práce, neboť - i když nebylo zjištěno, že "dokumentace k těmto 23 obchod. případům zmizela vinou žalovaného" - bylo prokázáno, že stornování 23 smluv provedl T. š.p. a žalovaný "toto musel akceptovat".

K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 9.7.1997 č.j. 39 Co 312/97-73 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Vytkl soudu prvního stupně, že odůvodnění jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné, a uložil mu, aby po doplnění řízení po stránce skutkové ve věci znovu rozhodl.

Obvodní soud pro Prahu 9 poté rozsudkem ze dne 17.12.1998 č.j. 9 C 118/95-149 žalovanému uložil, aby zaplatil žalobci 43.917,- Kč se 17% úrokem od 27.3.1995 do zaplacení, ohledně částky 980.134,- Kč se 17% úrokem od 27.3.1995 do zaplacení žalobu zamítl, řízení o částce 5.150,- Kč se 17% úrokem od 27.3.1995 do zaplacení zastavil a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 93.202,- Kč "na účet" advokáta. Po doplnění řízení dospěl k závěru, že "mezi jednáním žalovaného, které spočívalo ve vyznačení stornování zakázek, a vznikem škody není stav příčiny a následku". Vycházel ze zjištění, že pokyn obchodnímu referátu žalovaného ke stornování všech 23 zakázek dali představitelé š.p. T., b. z. R. Podle názoru soudu prvního stupně však žalovaný porušil povinnosti dané pracovní smlouvou, neboť vědomě neupozornil vedoucího zaměstnance na hrozící škodu; kdyby tuto povinnost splnil, mohl žalobce zajistit zakázky výroby jiného podniku. Žalovanému proto uložil, aby podle ustanovení § 175 zákoníku práce zaplatil žalobci na náhradě škody trojnásobek svého průměrného hrubého měsíčního výdělku.

K odvolání účastníků Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16.2.2000 č.j. 39 Co 321/99-201 rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ve věci samé ohledně částky 43.917,- Kč a v zamítavém výroku ohledně úroků z prodlení z částky 980.134,- Kč ve výši 17% za dobu od 27.3.1995 do 27.5.1995 potvrdil a ohledně úroků z prodlení z částky 43.917,- Kč jej změnil tak, že žalobu o zaplacení 17% úroku z částky 43.917,- Kč za dobu od 27.3.1995 do 27.5.1995 zamítl, v zamítavém výroku o věci samé změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovanému uložil, aby zaplatil žalobci 980.134,- Kč se 17% úrokem z částky 1.024.051,- Kč od 28.5.1995 do zaplacení, a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně 183.464,- Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 29.187,50 Kč, vše "na účet" advokáta. Po doplnění řízení obžalobou "podanou dne 23.8.1999 Obvodním státním zastupitelstvím pro Prahu 4 v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 6 T 136/99" a fakturami vystavenými státním podnikem T. (ze kterých zjistil, že "mezi jmenovaným státním podnikem a žalobcem probíhal obchodní styk po únoru 1993") dospěl k závěru, že "není pochyb a bylo prokázáno, že žalobce nemohl realizovat smlouvy pro úmyslné jednání žalovaného, který v době, kdy byl jeho zaměstnancem, stornoval 23 smluv, neboť se tak dohodl, jak sám uvedl ve své výpovědi, s podnikem T.". Odvolací soud dovodil, že žalovaný tím porušil povinnost při plnění pracovních úkolů "s úmyslem realizovat zakázky přes svoji firmu B." a že žalobci tímto jednáním ušel majetkový prospěch vyčíslený obchodním rozpětím. Podle názoru odvolacího soudu žalovaný nebyl oprávněn smlouvy stornovat, "byť měl k tomu příkaz od podniku T. (jedné ze smluvních stran)". "Úmyslné zavinění žalovaného", které je podle názoru odvolacího soudu dáno tím, že "důvodem ke stornování smlouvy bylo, aby sám získal obchodní případy, musí podle ustanovení § 179 odst. 3 zákoníku práce vést k povinnosti žalovaného nahradit žalobci i jinou škodu (ušlý zisk)".

K dovolání žalovaného Nejvyšší soud ČR - poté, co zjistil, že na majetek žalobce C., akciové společnosti, byl usnesením býv. Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 16.8.2000 č.j. 80 K 53/99-69 prohlášen konkurs, a že žalovaný navrhl, aby v řízení bylo pokračováno, a co dovodil, že v řízení má být pokračováno se správcem konkursní podstaty, advokátem, na místě žalobce - rozsudkem ze dne 13.8.2002 č.j. 21 Cdo 1111/2001-273 rozsudek odvolacího soudu ve výroku, kterým byl změněn rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 980.134,- Kč se 17% úrokem z částky 1.024.051,- Kč za dobu od 28.5.1995 do zaplacení, a ve výrocích o náhradě nákladů řízení zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení. Dovolací soud vytknul odvolacímu soudu, že pro nedostatek důvodů nemohly být přezkoumány jeho závěry o tom, že žalovaný "stornováním 23 smluv" porušil svou právní povinnost, že "důvodem ke stornování

smluv bylo, aby žalovaný sám získal obchodní případy", a že "majetkový prospěch" byl "vyčíslen obchodním rozpětím" (souhrnem obchodního rozpětí ve 23 obchodních případech). Podle dovolacího soudu bylo řízení též postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neboť obchodní případy, v nichž byly zakázky "stornovány", byly jednotlivě zpracovávány v průběhu roku 1992 a mohly se v nich naplňovat odchylně i předpoklady odpovědnosti žalovaného za škodu; v řízení proto měly být zjišťovány rozhodné skutečnosti pro každý obchodní případ zvlášť.

Po doručení rozsudku dovolacího soudu sdělil žalobce (správce konkursní podstaty advokát) podáním ze dne 5.11.2002 doplněným podáním ze dne 12.11.2002, že bere žalobu (v rozsahu, v jakém byl rozsudkem dovolacího soudu zrušen rozsudek odvolacího soudu) zpět. Uvedl, že dne 2.5.2002 uzavřeli účastníci dohodu o narovnání, podle které žalovaný zaplatil žalobci 1.600.000,- Kč, a že zaplacením této částky došlo "k úplnému a konečnému vyrovnání pohledávky žalobce vůči žalovanému, jejíž zaplacení se domáhá v tomto soudním řízení".

Žalovaný sdělil, že se zpětvzetím žaloby nesouhlasí. Uvedl, že dohodu ze dne 2.5.2002 uzavřel za situace, kdy "zde existovalo pravomocné a vykonatelné rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 9 sp. zn. 9 C 118/95 ve spojení s rozhodnutím Městského soudu v Praze sp. zn. 39 Co 321/99 ze dne 16.2.2000", kdy na návrh žalobce byla podle těchto rozhodnutí nařízena exekuce a jejím provedením pověřena soudní exekutorka JUDr. D. K. a kdy "hrozil prodej majetku žalovaného a zánik jeho účasti v obchodních společnostech". Protože žalovaný nebyl schopen zaplatit celou dlužnou částku, přistoupil na dohodu, podle které se žalobce spokojil pouze s částkou 1.600.000,- Kč a podle které se zavázal vzít návrh na exekuci zpět. Podle názoru žalovaného nedošlo dohodou ze dne 2.5.2002 k platnému mimosoudnímu vyřešení sporu účastníků; i když byla označena jako dohoda o narovnání, podle jejího obsahu nejde "o narovnání ani jiné mimosoudní řešení sporu", ale o "dohodu o zaplacení a částečném prominutí dluhu výslovně označeného jako dluh na základě rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 9 a rozhodnutí Městského soudu v Praze", která je pro rozpor s obsahem a účelem zákona neplatná. Nesouhlas se zpětvzetím žaloby žalovaný dále odůvodnil tím, že v případě zastavení řízení se bude muset domáhat vrácení peněz v řízení před soudem, v němž se bude muset řešit předběžně otázka odpovědnosti žalovaného za škodu, a že je procesně ekonomické, aby o odpovědnosti žalovaného za škodu bylo rozhodnuto v tomto řízení, neboť při rozhodování o vrácení peněz by soud z takového rozhodnutí vycházel.

Městský soud v Praze poté usnesením ze dne 15.1.2003 č.j. 16 Co 317/2002-297 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil. Dovodil, že zákon (v ustanovení § 222a odst.2 o.s.ř.) neurčuje hlediska, ze kterých by měl soud vycházet při zkoumání vážnosti důvodů vedoucích druhého účastníka k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby; rozhodující proto jsou "konkrétní okolnosti případu a povaha uplatňovaného nároku, která především určí, zda budou v úvahu přicházet spíše subjektivní nebo spíše objektivní hlediska". Vážné důvody opodstatňující nesouhlas se zpětvzetím žaloby zpravidla spočívají v tom, že "žalovaný nebo jiný účastník řízení má právní nebo jiný (morální, procesně ekonomický apod.) zájem na tom, aby o návrhu bylo meritorně rozhodnuto", a předpokladem úspěšného uplatnění těchto vážných důvodů je, že nedošlo k platnému mimosoudnímu vyřešení věci dohodou účastníků. V projednávané věci je třeba podle názoru odvolacího soudu vycházet "spíše z hledisek objektivních". Mezi účastníky je nesporné, že "v mezidobí žalovaný žalobci na tento konkrétní nárok plnil a žalobce jej považuje za uspokojený", a za této situace nelze v tomto řízení řešit "otázku charakteru dohody účastníků z 2.5.2002 ani právního základu nároku žalobce a jeho důvodnosti", neboť "v případě závěru, že argumentace žalovaného je správná a dále že nárok žalobce není plně či částečně opodstatněn, bylo by paradoxně na místě zcela či zčásti zamítnout žalobu, na které žalobce již netrvá"; věcně lze vyřešit "vztah mezi účastníky a jejich vzájemné nároky pouze ve sporu zahájeném na návrh žalovaného, a to o vydání bezdůvodného obohacení". Odvolací soud proto podle ustanovení § 222a odst.1 o.s.ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil a řízení zastavil.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Namítá, že vážné důvody k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby nejsou dány, jen jestliže byla žaloba vzata zpět pro zaplacení pohledávky nebo jestliže došlo k platnému mimosoudnímu vyřešení věci dohodou účastníků. V rozporu s těmito závěry, které v obecné podobě převzal, se však odvolací soud odmítl zabývat tím, zda došlo k platnému mimosoudnímu vyrovnání a zda byla zaplacená pohledávka žalobce na náhradu škody. Odvolací soud současně žalovaného vyzval k podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení, z čehož je "jasné, že rozhodl, aniž by dospěl k závěru, že k zániku práva došlo". Žalovaný dále odvolacímu soudu vytýká, že se nezabýval otázkou procesní ekonomie, neboť po sedmi letech trvání tohoto sporu vyzval žalovaného k podání žaloby na vydání bezdůvodného obohacení, v němž by se musela znovu řešit otázka existence nároku žalobce na náhradu škody. Podle názoru žalovaného měl odvolací soud vycházet jedině z toho, zda žalovaný "má právní či dokonce jiný (morální, procesně ekonomický apod.) zájem na tom, aby o návrhu bylo meritorně rozhodnuto"; skutečnost, zda by mělo být žalobě vyhověno či by měla být zamítnuta, je nerozhodná, neboť "možnost vyslovení neúčinnosti zpětvzetí žaloby a rozhodnutí na základě návrhu, na kterém žalobce již netrvá, je principem, na kterém tento institut stojí". Žalovaný navrhl, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil.

Žalobce navrhl, aby dovolací soud dovolání zamítl. Uvedl, že dohoda účastníků ze dne 2.5.2002 je platným právním úkonem a že žalovaný z této dohody "výrazně profitoval", neboť v době uzavření dohody činil dluh žalovaného s příslušenstvím téměř dvojnásobek žalované částky a žalovaný na jeho úhradu zaplatil pouze 1.600.000,- Kč. Bez ohledu na to, jak byla dohoda nazvána, je z jejího obsahu nepochybné, že žalovaný byl podle ní povinen zaplatit žalobci na náhradu vymáhané škody 1.600.000,- Kč a že zbytku nároku se žalobce vzdal. I když se žalobce v dohodě nezavázal vzít žalobu v projednávané věci zpět, musel tak učinit, neboť v opačném případě by žaloba byla zamítnuta "s poukazem na zánik nároku žalobce v důsledku plnění ze strany žalovaného a vzdání se zbývajících částí nároku žalobcem". Žalovaný proto neměl vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby; má-li za to, že poskytl žalobci plnění bez právního důvodu, může se žalobou domáhat jeho vrácení z titulu vydání bezdůvodného obohacení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací věc projednal podle Občanského soudního řádu ve znění účinném po 1.1.2001 (dále též jen "o.s.ř."), neboť dovoláním je napadeno rozhodnutí odvolacího soudu vydané po dni 1.1.2001 a po řízení - jak vyplývá z jeho obsahu - provedeném podle Občanského soudního řádu ve znění účinném po dni 1.1.2001 (srov. Část dvanáctou, Hlavu I, bod 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 239 odst.1 písm.a) o.s.ř., věc přezkoumal podle ustanovení § 242 o.s.ř. a dospěl k závěru, že je opodstatněné.

V projednávané věci Nejvyšší soud ČR nejprve řešil otázku, zda při rozhodování o zpětvzetí žaloby, učiněné podáním žalobce ze dne 5.11.2002 doplněným podáním ze dne 12.11.2002, měl být aplikován Občanský soudní řád ve znění účinném ode dne 1.1.2001 nebo zda při něm měl odvolací soud postupovat podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000.

Podle Části dvanácté, hlavy první bodu 1. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony není-li dále stanoveno jinak, platí tento zákon i pro řízení zahájená přede dnem účinnosti tohoto zákona (tj. 1.1.2001); právní účinky úkonů, které v řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

Podle Části dvanácté, hlavy první bodu 7. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č.

[99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony při rozhodování o zpětvzetí návrhu na zahájení řízení učiněném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. 1.1.2001) se použijí dosavadní právní předpisy (tj. Občanský soudní řád ve znění účinném do 31.12.2000).

Podle Části dvanácté, hlavy první bodu 15. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony odvolání proti rozhodnutím soudu prvního stupně vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. 1.1.2001) nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000).

V projednávané věci bylo řízení - jak vyplývá z obsahu spisu - zahájeno dne 29.3.1995. Podáním ze dne 5.11.2002 doplněným podáním ze dne 12.11.2002 byla žaloba vzata zpět poté, co účastníci již napadli odvoláním rozsudek soudu prvního stupně ze dne 17.12.1998 č.j. 9 C 118/95-149; původní rozsudek odvolacího soudu ze dne 16.2.2000 č.j. 39 Co 321/99-201, kterým bylo o odvolání účastníků rozhodnuto, byl dovolacím soudem zčásti (ve výroku, kterým byl změněn rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 980.134,- Kč se 17% úrokem z částky 1.024.051,- Kč za dobu od 28.5.1995 do zaplacení, a ve výrocích o náhradě nákladů řízení) zrušen.

Vzhledem k tomu, že odvoláním účastníků byl napaden rozsudek soudu prvního stupně vydaný v době do 31.12.2000, vyplývá z ustanovení Části dvanácté, hlavy první bodu 15. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, že odvolání mělo být i po dni 1.1.2001 projednáno a rozhodnuto podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000. O odvolání nemusel podle dosavadní právní úpravy odvolací soud rozhodnout jen tak, že rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, změnil nebo zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení; jedním ze způsobů, kterým mohlo být vyřízeno odvolání, bylo i připuštění zpětvzetí žaloby (srov. § 222 odst.2 Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000). Byl-li tedy odvoláním napaden rozsudek soudu prvního stupně vydaný přede dnem 31.12.2000, odvolací soud projedná odvolání a rozhodne o něm podle Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000, i když posléze (za odvolacího řízení) byla žaloba vzata zpět a i když ke zpětvzetí žaloby došlo až po 1.1.2001, neboť rozhodnutím o připuštění zpětvzetí žaloby se též vyřizuje podané odvolání. Na uvedeném závěru nic nemění ani ustanovení Části dvanácté, hlavy první bodu 7. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Ze znění tohoto ustanovení a z jeho systematického zařazení v Části dvanácté, hlavě první zákona č. [30/2000](#) Sb. vyplývá, že dopadá jen na případy, kdy žaloba byla vzata zpět za řízení před soudem prvního stupně, v němž se po dni 1.1.2001 pokračuje podle Občanského soudního řádu ve znění účinném po 1.1.2001.

Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud postupoval v rozporu se zákonem, když při rozhodování o zpětvzetí žaloby v napadeném usnesení aplikoval Občanský soudní řád ve znění účinném po 1.1.2001.

Podle ustanovení § 208 Občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12.2000 je-li návrh na zahájení řízení vzat zpět, když již rozhodl soud prvního stupně, ale jeho rozhodnutí není dosud v právní moci, odvolací soud rozhodne o připuštění zpětvzetí. Soud zpětvzetí nepřipustí, jestliže druhý účastník z vážných důvodů s tím nesouhlasí. Jestliže zpětvzetí připustí, odvolací soud zruší rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení zastaví.

Vážné důvody, které ve smyslu ustanovení § 208 věty druhé Občanského soudního řádu ve znění

účinném do 31.12.2000 opodstatňují nesouhlas se zpětvzetím žaloby (a obdobně to platí i podle nyní platného ustanovení § 222a odst.2 o.s.ř.), zpravidla spočívají v tom, že žalovaný nebo jiný účastník řízení má právní nebo jiný (morální, procesně ekonomický apod.) zájem na tom, aby o žalobě bylo meritorně rozhodnuto. Vážný důvod k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby má žalovaný například v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu (§ 81 o.s.ř.) nebo které mohlo být zahájeno i na jeho návrh (například v řízení o vypořádání společného jmění manželů). Vážný důvod k nesouhlasu se zpětvzetím žaloby lze spatřovat také v tom, že dokazování ve věci pokročilo tak daleko, že byl v podstatě objasněn skutkový stav věci a že proto lze očekávat v blízké době rozhodnutí soudu ve věci samé, a to zejména tehdy, jestliže se žalobce zpětvzetím žaloby snaží zmařit vydání již očekávaného a pro něj nepříznivého rozhodnutí soudu. Vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby však nemůže mít žalovaný nebo jiný účastník řízení tehdy, jestliže v řízení vymáhaný nárok žalobce byl již mimosoudně (dobrovolně) splněn (uspokojen) či jinak zanikl, jestliže žalobce uplatnil v řízení před soudem promlčený nárok nebo jestliže došlo k mimosoudnímu vyřešení sporu nebo jiné právní věci platnou dohodou účastníků.

V projednávané věci žalovaný nesouhlasil se zpětvzetím žaloby s odůvodněním, že nárok na náhradu škody, kterou po něm žalobce v tomto řízení vymáhá, neuznává a že částku 1.600.000,- Kč zaplatil žalobci jenom proto, že tu v době poskytnutí plnění bylo vykonatelné rozhodnutí, které mu ukládalo povinnost nahradit žalobci škodu, a že chtěl zabránit provedení již nařízené exekuce postižením svého majetku. Vzhledem k tomu, že dokazování ve věci - jak vyplývá z obsahu spisu - značně pokročilo a že žalovaný nárok žalobce na náhradu škody neuznával (což uvedl v průběhu řízení před soudy i ve vyjádření ke zpětvzetí žaloby), měl žalovaný nejméně procesně ekonomický důvod k tomu, aby v řízení bylo pokračováno a aby bylo soudem rozhodnuto ve věci samé. Vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby mohl mít žalovaný za této situace jenom tehdy, kdyby žalobcem vymáhaný nárok na náhradu škody byl mimosoudně (dobrovolně) uspokojen či jinak zanikl, nebo kdyby došlo k mimosoudnímu vyřešení sporu platnou dohodou účastníků.

Odvolací soud při zkoumání vážnosti důvodů nesouhlasu žalovaného se zpětvzetím žaloby dovedl, že "mezi účastníky je nesporné, že v mezidobí žalovaný žalobci na tento konkrétní nárok plnil a žalobce jej považuje za uspokojený", a že "za této situace již nelze v řízení řešit otázky charakteru dohody účastníků z 2.5.2002". S tímto závěrem odvolacího soudu dovolací soud nesouhlasí.

Podle ustanovení § 252 odst.1 zákoníku práce uspokojením nárok zanikne.

Uspokojení nároku nastává na základě jednostranného úkonu účastníka pracovněprávního vztahu, kterým poskytuje druhému účastníkovi tohoto vztahu předmět nároku s úmyslem splnit svou povinnost vyplývající ze smlouvy (dohody), ze zákona nebo jiného právního předpisu nebo z rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu. Vyžaduje-li to povaha předmětu nároku (zejména spočívá-li v povinnosti něco dát), dochází k uspokojení nároku, jen jestliže druhý účastník pracovněprávního vztahu plnění svým jednostranným právním úkonem přijme nebo jestliže bude složeno v souladu se zákonem do soudní úschovy.

Tím, že žalovaný zaplatil žalobci částku 1.600.000,- Kč, mohl být nárok žalobce uplatněný v tomto řízení (jeho část) uspokojen jen tehdy, kdyby - jak vyplývá z výše uvedeného - žalovaný poskytl žalobci toto plnění s úmyslem splnit svou povinnost vyplývající ze zákona (srov. § 172 zákoníku práce) nahradit škodu, kterou způsobil žalobci (podle jeho tvrzení) zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Poskytnutí plnění s takovým úmyslem však žalovaný popírá, když tvrdí, že částku 1.600.000,- Kč zaplatil žalobci jenom proto, že mu takovou povinnost uložilo vykonatelné rozhodnutí odvolacího soudu, s nímž nesouhlasil a podal proti němu dovolání, a že chtěl zabránit provedení exekuce postižením svého majetku. Za této situace nelze považovat - jak to učinil odvolací soud - "za nesporné", že žalovaný plnil žalobci na úhradu jeho

nároku na náhradu škody.

Z obsahu spisu je nepochybné, že žalovaný zaplatil žalobci částku 1.600.000,- Kč na základě dohody účastníků ze dne 2.5.2002. K objasnění toho, s jakým úmyslem žalovaný poskytl žalobci částku 1.600.000,- Kč, jakož i otázky, zda nedošlo k mimosoudnímu vyřešení sporu platnou dohodou účastníků, se měl odvolací soud zabývat nejen "charakterem" této dohody, ale především její platností. Jen v případě, že dohoda účastníků ze dne 2.5.2002 byla platným právním úkonem, který představoval mimosoudní vyřešení projednávané věci, bylo možné dospět k závěru, že žalovaný nesouhlasil se zpětvzetím žaloby bez vážných důvodů. Protože se odvolací soud věcí z těchto hledisek nezabýval, jsou jeho závěry zatím nepodložené.

Na výše uvedeném nic nemění ani to, že žalovaný se může po žalobci domáhat vrácení zaplacených 1.600.000,- Kč - jestliže je žalobci poskytl bez právního důvodu nebo na základě neplatného právního úkonu - jen žalobou na vydání bezdůvodného obohacení podle ustanovení § 243 zákoníku práce (započtení na případný nárok žalobce na náhradu škody není možné, neboť není způsobitelným důvodem zániku pracovněprávních nároků - srov. například rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7.3.1996 sp. zn. 13 Co 41/96, uveřejněný pod č. 115 v časopise Soudní judikatura, roč. 1997). Dovolatel totiž správně upozorňuje, že v řízení o vydání bezdůvodného obohacení by se soud musel - kdyby nebyla vyřešena v projednávané věci - mimo jiné též zabývat (jako předběžnou otázkou) odpovědností žalovaného za škodu a že je procesně ekonomičtější, aby byla posouzena v projednávané věci.

S názorem žalobce, že v projednávané věci musel vzít žalobu zpět, neboť v opačném případě by byla zamítnuta "s poukazem na zánik nároku žalobce v důsledku plnění ze strany žalovaného a vzdání se zbývajících částí nároku žalobcem", lze souhlasit pouze za předpokladu, že dohoda ze dne 2.5.2002 byla platným právním úkonem. Protože se odvolací soud touto otázkou nezabýval, nelze ani dovozovat, že nesouhlas žalovaného se zpětvzetím žaloby nebyl podložen vážnými důvody.

Odvolacímu soudu je třeba dále vytknout, že na základě zpětvzetí žaloby, které žalobce učinil podáním ze dne 5.11.2002 doplněným podáním ze dne 12.11.2002, zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu. Odvolací soud nevzal náležitě v úvahu, že v té době byla předmětem odvolacího řízení jen část žalobcem uplatněného nároku na náhradu škody (rozsudek odvolacího soudu ze dne 16.2.2000 č.j. 39 Co 321/99-201 v části, v níž byl rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku ve věci samé ohledně částky 43.917,- Kč a v zamítavém výroku ohledně úroků z prodlení z částky 980.134,- Kč ve výši 17% za dobu od 27.3.1995 do 27.5.1995 potvrzen a v níž byl ohledně úroků z prodlení z částky 43.917,- Kč změněn tak, že se zamítá žaloba o zaplacení 17% úroku z částky 43.917,- Kč za dobu od 27.3.1995 do 27.5.1995, nebyl rozsudkem dovolacího soudu ze dne 13.8.2002 č.j. 21 Cdo 1111/2001-273 dotčen) a že žalobce vzal žalobu zpět jen v takovém rozsahu, v jakém byl rozsudek odvolacího soudu ze dne 16.2.2000 č.j. 39 Co 321/99-201 rozsudkem dovolacího soudu ze dne 13.8.2002 č.j. 21 Cdo 1111/2001-273 zrušen. Z důvodu zpětvzetí žaloby proto mohl být - kdyby k tomu byly splněny zákonem stanovené předpoklady - zrušen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé jen v té části, v jaké jím bylo rozhodnuto o žalobě na zaplacení částky 980.134,- Kč se 17% úrokem z částky 1.024.051,- Kč za dobu od 28.5.1995 do zaplacení. Dovolací soud k této vadě řízení před odvolacím soudem ve smyslu ustanovení § 242 odst.3 věty druhé o.s.ř. přihlédl, i kdyby nebyla v dovolání uplatněna.

Z uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné. Nejvyšší soud České republiky je proto zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem a § 243b odst.3 věta první o.s.ř.).

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)